

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Mercuriale Joannis andree

Johannes <Andreae>

Uenetijs, 8.VIII.1499

[Littere R]

[urn:nbn:de:bsz:31-323789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-323789)

minoris v[er]o dotalia q[ue]rela i[ur]is officiosi & his similia & i[ur]is iudex
denegat ministeriū suū nō aperiat viā periurio de iureiurā.
si vero & c. verū & c. mulieri. C. si aduer. v[er]o. l. i. de iudic. vidui.
.l. ij. & sic loquatur p[ro]p[ri]a facit ad distinctionē d[omi]ni. maiores
.v. Item queritur. vnde fateor q[uo]d argumenta illa conclusit
sc[ilicet] q[uo]d si adierit iste iudicem & peteret sibi dari licentiā secun-
do testandi q[uo]d nō audiret sic & in matrimonio de sp[irit]u. q[uo]d litte-
ris. ij. & sic sit responsum ad id quod d[omi]ni q[ue]rto de eo qui iura-
uit nō accusare. Ad. d[omi]ni. c. primā de sepul. resp[on]deo illud sp[irit]u
in odiū allicientiū ad sepulturā eligendam. Itē dico q[uo]d illa
nō p[ro]cludit ad quod id d[omi]ni sed potius cōcludit q[uo]d negrū va-
let & q[uo]d illū o[mn]i[um] decedere intestatū quod verū in casu expresso
circa cimiteriū. n. suū pot[est] papa statuere quod voluit non
sequit[ur] per hoc q[uo]d idē potuisset in patrimonialibus facit q[uo]d
no. eo. ti. in regula possessor. Itē p[otes]t esse rō. q[uo]d is que cōstat
decessisse i[ur]i mortali nō sepelitur i[ur]i cimiterio ecclesie. xxij. q. v.
placuit de tomeamētis. c. i. d[omi]ni. rap. super eo. C. Ad allegata
quinto dico q[uo]d professus censet mūdo mortuus. xvj. q. i. pla-
cuit. ij. quod nō est in simpliciter iurāte & ille caret p[ro]p[ri]o
iste nō. C. Ad vltimo alle. r[ati]o de periurū nō semper infamē
p[ro]batur hoc de testi. testimoniū. i. r[ati]o. & facit quod no. ff. de
bis qui no. infam. l. i. l. i. utius & q[uo]d no. vj. q. i. c. ij. Item dec. l. s. non
o[mn]i[um] intelligi de omnibus legitimis actibus s[ed] de quibusdam
alias nec vendere possit nec matrimoniū p[ro]trahere q[uo]d ē sal-
sum & facit de heredi. excōicamus. s. credētes vbi infamē sp[irit]u
liter infligitur hoc in penā. & facit q[uo]d dixi eorū. actus & fact[us]
est talem expresse nō prohibet ut supra dixi. Itē tunc solū
est periurū cū perfectum ē testamētū quare factum vide-
retur a nō periuro & facit q[uo]d scripsi de regula. vidua de sen.
exco. p[ro]tingit. i. hoc t[ame]n dictum sic allegando per ea que dixi
de conit. ser. c. si. super vlt. gl. C. Est autē aduertendum q[uo]d
in q[uo]e dubitari posset an illud iuramentū habeat vim verbo-
rum derogatoriorum vt necesse sit de primo mentionem sue-
ri i[ur]i secundo. Itē an sufficiat generalis an requiratur speci-
alis & expressa de primo puto q[uo]d sic si iuramentum iteruenit
in testamento. si vero postea ex interuallo non credo facit p[ro]
alle. l. si quis in prin. & quod ibi no. ff. de le. ij. cum pater. s. fi-
lius matres de le. iij. cum quis. s. codicil. ff. de fideiul. l. i. utius
in fi. cum si. de secundo dixi. s. post. By.

C Regule. s[er]uorum. huius littere. Q. sunt he.

Si actioez h[ab]z ad rē recuperādā ipsaz rē habēz videt[ur].
Et legant a mortuis nobis ad heredē nostrū trāseūt
eorum comodū per nos h[ab]z quorum in p[ar]te sumus eodez
casu acquirimus aliter atq[ue] cum stipulati sumus. nā & sub-
cōditione stipulantes omnimō eis acquirimus etiā liber-
tatem a nobis prestari a dominis conditio existat.
Si cū alio p[ro]trahit vel est vel o[mn]i[um] eē non ignorans con-
ditionis eius. heredi autēz h[ab]z imputari non potest cū nō sp[irit]u
te cū legatarijs contrahat. Non solet exceptio doli nocere
his quibus voluntas testatoris non refragatur.
Sotiens dubia est interpretatio libertatis secundum
libertatem r[ati]o respondendum erit.
Satenus cuius iter fit in facto nō in iure consistit.
Si potest inuitis alienare multomagis & ignorantib[us]
bus & absentibus potest.
Sod initio vitiosus ē nō p[otes]t tractu t[em]p[or]is conualescē.
Sod attrinet ad ius civile sui p[ro] nullis habent nō t[ame]n a
iure naturali q[uo]d ad ius naturale attrinet omnes equales esse.
Si in alterius. vide. s. eo. cum quis in ius in infra.
Sod a quoquam pene nomine exactum est id eidem
restituere nemo cogitur.
Siquid calore iracūdie vel fit vel of nō prius ratum
est q[uo]d si perseverantia appuerit iudicijs animi fuisse: ideo q[uo]d
breui reuersa v[er]o n[on] diuertisse videtur.
Si sine dolo malo ad iudiciū puocat si v[er]o morā facit.
Sotiens idem sermo duas sentēcias exprimit ea po-
tissimū accipiatur que rei gerende aptior est.
Sod tutela redit eo hereditas puenit nisi cum femine

heredes intercedunt. C. Nemo potest tutorem dare cui
quam nisi ei quem in suis heredibus cum morif habuit ha-
biturus esset si vixisset. C. Si factum id v[er]o esse quod de
re quis cum prohibetur fecit. C. Clam q[uo]d quisq[ue] cū contro-
uersiam haberet vel se habiturum putaret fecit.

Et i testamēto ita sunt scripta vt intelligi nō possunt
per inde sunt ac si scripta non essent nec paciscendo nec legē
dicēdo nec stipulādo quisquā alteri cauere potest.

Et dubitationis tollende cā contractibus inserūtur
ius commune non ledunt.

Et diu valere possit testamentum t[ame]n diu legitimus
heres non admittitur.

Sotiens duplici iure defertur alicui successio repudi-
ato nouo iure q[uo]d ante defertur supererit verus.

Sotiens vtriusq[ue] causa lucri rō vertitur i[ur]i preferen-
dus est cuius in lucro causa in tempore precedit.

Si veritate p[ro]p[ri]e feci h[ab]z aduersus edictū fecisse p[ro]p[ri]e dif-
ferre p[ro]p[ri]e necessitate recepta sunt non debent in-
argumentum trahi.

Si rem alienā d[omi]ni d[omi]ni nūq[ue] locuplex habetur.
Et p[otes]t facere vt possit cōditioni pere iā posse pere vt
Sod q[uo]d si vellet haberi nō p[otes]t id repudiare nō p[otes]t.

Si in ius dominiūve alterius succedit iure ei[us] vt d[omi]ni
C. Nemo v[er]o dolo exequi q[uo]d cāz ignorat cū nō dbeat petere.

Sod iussu alterius soluit p[ro] eo est quasi ipsi solutū eēt.
Sod nullius esse potest id vt alicuius fieret nulla ob-
ligatio valet efficere.

Sod euincitur i bonis non est.
Si p[ro] successionem q[ui]s longissimam defuncto here-
des extiterunt non minus heredes itelliguntur q[uo]d qui prin-
cipaliter heredes extiterunt.

Si in seruitute est vsucapere non potest nam cum pos-
sedeatur possidere non videtur.

Si nō facit q[uo]d facere d[omi]ni videtur facere aduersus ea
que non facit. qui facit quod facere non debet non v[er]o facere
id quod iussus est facere.

Si dolo defierit possidere p[ro] possidente dānatur q[uo]d
p[ro] possessione dolus est.

Si auctore iudice p[ro]parauit bone fidei possessor est.
Sod p[ro] rōne iuris receptū ē non ē p[ro]ducedū ad p[ro]p[ri]as.

C. An duo p[ro] solido heredes esse non possunt.
Si tacet si v[er]o fatet h[ab]z t[ame]n verum est eum nō negare.

Sod ip[s]is q[uo]d p[ro]traxerūt obstat & successorib[us] obitabit
Sod q[uo]d cū fu[er]it esse egit p[ro]ficere liberto facto nō p[otes]t.

Sotiens nihil sine captione inuestigari potest eligen-
dum est q[uo]d minimum habet iniquitatis.

Sod ex culpa sua quis damnum sentiret non intelligi-
tur damnum sentire.

Et ab initio inutilis fuit institutio temporis tractu
conualescere non potest.

Ationi lxxvij. Jo. mo. dicit exempluz po-
nendū per. l. i. C. de fideiul. in one
re non coherente persone. nam in illo secus. ff.
de adimē. le. l. legatū. & de alimē. le. l. caio in pn.
& de condi. & de. l. legatum secundum dy. q[ue] ē soluendo con-
trariū de le. l. s. ff. de le. i. que vult q[uo]d substitutus in honore h[er]e-
ditat[is] non succedat in onore legatorū. distinguit aut cum fit
substitutio legata repetuntur verbis testatoris expressis aut
non. p[ro]prio casu aut cum eiusdē diei vel conditiois adiectione
expectatur illa ē si legatum redderetur inutile. ff. de le. l. si q[uo]d
a filio post pn. si vero simpl[iter] tunc debent non expectatio cō-
ditione vel die que in personam instituti fuerunt adiecta: vt
d. l. si quis a filio & l. si cui a filia. secundo p[ro]cipali membro
quādo nō repetuntur verbis expressis legis p[ro]p[ri]e tacite re-
petita intelliguntur cum eadem semper conditione & die. ff.
de le. ij. cū pater. s. ab instituto. nisi talis est cōditio que red-
deret legatum inutile. ff. de verbo. ob. l. ticia. s. idem respon-
dit. & de fideiul. l. vlt. honore. hoc aspiratur onus non vt di-
xi. s. eodē li. de elec. si religiosus super. v. gl. C. Glo. i. ponit
exempla & dicit regulam posse reuolui.

In. i. glo. ibi in prelo eque fm By. dici pot in quolibet substituto in hereditate que honoz appellat. ff. de le. prestandis. l. filium. §. si legato. propter quod succedit in onere legatorum que ab instituto relicta videntur tacite a substituto repetita. ff. de le. i. licet imperator z d. le. ij. si ticio z meuis. §. iulia. z. l. cum pater. §. ab instituto.

Ec regula facit ad qstionē quā post dominum meū. z. d. Palmerium disputauit quā sic proponebas. prima cā delegatur duobus secunda duobus vtrifqz simpliciter z sub nominibus dignitatum mortuo vno ex primis qui prelati erat duarū ecclesiarum dissoluitur vno z duo surrogantur.

Itē mortuo vno ex secundis dignitas per papā dispensantē super vtraqz tenēda college conferit que ritur de his causis qui sint earum iudices. primū articulum huius questionis. d. Pal. querebat. disputauit tamē d. eo q. citauit in altera illarum ecclesiarū vnitarū. secundū disputauit. d. Marfi. **In** vtroqz membro post disputantium allegatiōes pro z ptra ponentur que addidi. demū in primo ponitur solutio disputatis que improbat z quatuor opinio nes addunt. demū ponitur solutio distinguens postqz elicitur duo dubia. in secundo ponit etiam disputantis solutio z eius approbatio z ad cōtraria responsio z aperiuntur duo dubia. **Ad** primū arguitur q. ambo illi surrogati sint iudices. qz res peruenit ad casus a quo incipere potuit quia libentius papa delegasset tribus qz duobus eo. ti. prudentiam z verba rescripti conformāda sunt eqtati. de rescrip. cau sam. ff. de in ius vo. l. q. uis. certū ē. n. istos succedere i locuz z dignitatem defuncti ergo zc. eo. ti. quoniam abbas. nec est nouum plures vni in iurisdictione succedere vt patet in canonicis q. succedūt episcopo. l. xv. di. s. fi. de ma. z obe. his qz z plures filij patri in iure patronatus. de hoc. xvi. q. vi. si plures. accedant verba illa sicut misit me pater zc. xxiii. q. i. loquitur. **Itē** sicut isti surrogati succedunt in bonis acquisitis. de testa. relatum. ij. in fi. sic z in iurisdictione delega. argu. dec. pre. qm abbas Palme. **Ad** hanc partē facit. C. de aduo. diuerso. iudi. l. bios. vbi duo aduocati fisci eisdē vrun tur iuribus z immunitatibus qbus vnus solus q. prius erat ad idem. C. de metropo. l. vna li. xi. ibi duo metropoles facte de vna dignitate simili perfruūt. **Itē** dicit lex q. omnis numerus illoz qui substituit in locū vnus p. singulari psona habendus est. ff. de con. z demō. cui fundus in fi. nec. n. ex diuersitate successorū dz mutari obligationis nā. ff. de ver. ob. l. ij. §. i. a. ex his: z licet hodie maior sit numerus sonaruz tñ idem p. p. vij. q. i. deniqz. ff. de iudi. p. ponebas. facit d. cen si. qm. facit satis pro hac pte qd scripsi post Inno. eo. ti. cum te consulente. l. de vno ex pluribus delegatis q. subdelegare pot pluribus. quod ergo possit subdelegatio possit surrogatio de q. qritur. ex quibus pcluditur duos successores vni us vna cū collega iudices esse z adde qd dicā in articulo secūdo. **In** cōtrariū allegat. intentio scribentis debet attēdi qui voluit duobus z non pluribus delegari. rescripta vero sunt stricti iuris nec extendunt ad personas nō expressas eo. ti. p. z. d. **Itē** forma petitionis attendi dz in iuria. ergo i processu sed hic interpretas petijt duos. ergo nō habet tres: nec ob. c. qm abbas. quia ibi vnus succedit vni. nec qd de filijs dicitur succedētibus patri i patronatu qz istud iure sanguinis nō electionis Palme. **Pro** hac pte facit euitatio absurditatis. pone q. ad petitionē partj vni^o datus fu erat ille prelati fm h ille habebit duos iudices z collega vnū solū. **Itē** si dicas istū tertium datū ex officio vitiabit intentio delegantis q. voluit pp numerū imparem puideri cāe in casibus discordie sed hic erit dare numerū parē. eo. ti. c. fi. facit de arbi. c. i. ex qbus cōcludit q. aut alter solus aut neuter debet eē iudex. sed quod potius neuter videt p dec. pe. de elec. li. eo. vbi plures dati ab vno non in solidū nō admittunt pp contrarietatem q. inter ipsos contingere possit **Itē** verū ē neutrum istozū surrogatorū eē prelatū illarum duarum ecclesiarū ergo neuter in delegatione succedet facit. ff.

dere. du. si is qui ducenta. §. vtrum ex quo non est scriptum cōiter vel diuisim facit de pre. c. fi. li. eo. sicut z nauis dissoluta ea mente vt fiant due vel vt in alium vsū affides conuertantur: d. finit esse nauis. ff. de verbo. obliga. inter stipulātem. §. sacram. facit quod no. de collegio destructo superioris auctoritate. xvi. q. ii. z hoc diximus per Inno. de no. ope. nunc. c. ij. z. s. eo. ti. p. uilegium. dicemus ergo q. sicut cū tutor est incertus neuter est tutor. ff. de testa. tu. duo sunt. z idē in pcuratoribus z arbitris. ff. de procur. l. ij. s. d. arbi. inotuit sic z propter incertitudinem neuter istorum sit delegatus. facit. ff. de rescrip. ad hoc sicut z incerta sponsalia non inducūt honestatem. de spō. c. vno li. eo. **Palmerius** qui vt dixi querebat de illo qui ad alteram ecclesiarum vnitarū citauerat dicebat q. is qui succedit in illa debet eē iudex quasi videatur illam elegisse z vt illius prelati esse procedere z altera prelatura preuēta dicebant vtrūqz admittendum. alij q. ambo debebant vnum subdelegatum dar. ar. ff. fami. her. si familie. ad vltimū vide quod no. de procura. non iniuste i glo. an. pe. **Ista** solutio nec rationem bz nec tangit dubium qōnis. **Itē** pone q. ad neutram citauit quare aliqui dicunt inspiciendā dignitatem principaliorē in illa vnione p ea que no. ne se. va. c. vno. alij pmo nominatum in rescripto facit d. elec. c. pe. cū suis p. cor. e. li. alij q. is que elegerit ipe/ trans. alij delegantem p. sulendum iuxta ea que no. e. ti. quoniam abbas. **Tu** dicas q. aut i rescripto exprimitur altera sola dignitas vel ecclesia aut vtraqz. z secundo casu aut altera sola ratione sui z loci est capax delegationis aut vtraqz. primo z secundo cāu. l. quando altera sola exprimitur vel vtraqz si altera sola est capax delegationis dico illū solum qui succedit in dignitate expressa vel capace in delegatiōe succedere z est ratio qz certum est ratione dignitatis non expresse vt non capax illum iudicem nō eē ergo nec in iurisdictione succedet qui surrogatur in illa. **De** primo pōe exemplum i abbate sancti Stephani cui non expresse monasterio Sancti Bartholomei vnito quotidie cāe delegatur. **De** secūdo pone q. simplex poebialis ecclesia vnita ē dignitati soluta vnio ne rector poebie non succedet in iurisdictione rōe loci sicut q. monasterium sancti proculi de boñ. sit vnitū monasterio sancti Petri de mutin. de reli. do. c. ij. actor z re^o sunt boñ. vel actor mutin. reus boñ. planum est q. iste abbas rōe loci respectu mon. mutin. non potest esse iudex huius cause. ergo is qui illa abbatia soluta vnione succedit non erit iudex de rescrip. statutum li. eo. facit ad h. bene. ff. de sti. ser. l. i. §. communis seruus. z. l. proinde in fi. z. l. se. ff. de auc. tu. si cōis. per que iura patet q. si cōis seruus simpliciter vel expresse dominis stipulaf id cuius alter dñozū non est capax totum intelligitur alteri stipulatū. facit etiam qd scripsi post Inno. de rescrip. cum ex officij. **In** tertio vero casu quādo vtraqz exprimitur z vtraqz est capax delegationis pono exempluz de ma. z obe. cū in ecclesijs in pn. de arbi. expōita. dico q. cū actus iste delegationis sit talis q. pluralitatem nō respuit. imo illam amplectitur vt in dec. prudentiam. vterqz in delegatione succedet z recipiet rescriptū dicens prior talium ecclesiarū ac si diceret por talis ecclesie. itez por talis ad qd facit. ff. de condi. z demō. l. falsa in fi. distinctio soluat contrarium. **Ad** equitatem allegatam rñ debet in p. io articulo. **Sed** mō incidūt duo fortia dubia. l. vtrum isti duo fungantur vice duorum pro quo facit p. dicta rō an vnus tñ p quo decre. clementj de iure patronat^o. c. ij. fm quid in actu qui respuit pluralitatem personarum vt in ordinatione acti ue vel i p. uisioe passiuē. i. si dberet talis cōdiare. vel d illo deberet prouideri vel his sise. z h vbi per circumstantias non apparet alterum preferendum. satis est locus varietati opinionum premissarum. **Circa** secundum questionis articulum allegatur q. iste solus non sit iudex quia prouisio curie habet potius causam delegare duobus qz vni quia intergrum zc. eodem titu. prudentiam. l. xiii. di. extra conscientiam. nā per ampliores homines perfectissima veritas reuelatur. C. de fideiuss. l. final. z quod a pluribus queritur zc. xx. di. de quibus. pōderata igitur itentione delegatiōe z forma mādati

Iura que in contrariis factis videtur quod res inter alios acta etc. C. res inter alios acta per totum. ff. de excep. modestinus. r. fidet quod loquitur quasi diuersarum personarum iura sunt diuersa et separata sed cum per omnia est eadem causa defensionis et ex eodem facto ambo suscipiunt originem: dicit non absurdum vnius victori am alteri prodesse. ar. ff. de ap. si qui separatim. §. vlt. et de ap. vna sententia et per pre. §. a fideiussores.

Ac de causa sciendum quod Richardus malubra disputauit

hanc questionem padue formabat eam cum contra duos simul inquereretur contra An. quod occiderat.

contra Jo. quod madauerat et contra vtrumque fuerit prolatum. sed ille andreas probauit se die maleficii fuisse in loco remoto vel quod illud fecit ad sui defensionem. Jo. nil probauit querebat an ex actis absoluendus esset ille Jo. et quia questio in suis terminis in ecclesiastico foro possit et occurrere nec de illa sicut de scriptis Dy. habetur copia hic illa inferam abbreviata. Pro Jo. inducunt. vi. rationes et totidem contra ipsum. sed sexta includit plura iura et vna glo. tertio vnum membrum simpliciter soluit. et in alio distinguitur. Et primo ad primum quod sit absoluendus inducit regulam impossibilium. ff. de eo. nemo potest cum concors. nam probata est impossibilitas illius an. quod dicebat occiso: per loci distantiam in qua erat. C. de contra. et comit. stipu. optimam ad fi. et de testi. ex tenore. ar. ff. qui et a qui. prospexit. ff. ad fill. l. i. §. si quis nulla et §. cum dominus et C. ad fill. l. i. si. detecto igitur quod factum occisoris est impossibile. et mandator attentio themate ex eo solo teneri possit quia ille fuit in loco et occidit. patet ex impossibilitate primi impossibilitas secundi. ergo venit absoluendus cum mandato iudicis vel sententia super impossibili fundari non possit. ff. q. satis. cog. si decesserit. ff. de pe. moris. que sententia sine appel. rescin. l. pe. et vide quod scripsi. §. eo. li. de sen. ex. romana ad finem.

Secundo sicut confessio que est facti probatio fundata super impossibili: non impedit quo minus fiat absolutio. ut patet in confesso quod occidit viuente. ff. ad. l. a. gl. inde neratus. §. si. cu. l. se. sic et hic dato quod de mandato probatum esset contra Joan. illa probatio super impossibili fundata non plus nocebit quam confessio. facit quod non. ff. de iureiur. sed et si. §. vlti. her ergo illius absolutio. Tertio per eundem modum inducit rationem pnextatis quam ponit thema. et constat quod in conexis de vno dictum de alio intelligatur. §. de consti. translatio. ff. que ad mo. serui. amit. si comune in prin. de pac. do. inter. cum ergo per legitimas defensiones absoluendus sit an. ergo et Joan. cum absurdum sit origine rei sublate imaginem relinquit. C. de la ti. l. i. tol. l. i. circa prin. per quod videtur sententiam latam per prius quod pro veritate accipitur sufficit secundo ar. C. de diuer. scrip. l. i. nam quotiens vitium ex vna radice etc. C. de nup. si liber tam et de duobus re. l. si. vel quod tutius est ut satisfiat ei quod dicitur de qua re etc. §. de cau. pos. cum super. ff. de iudi. de qua re ipse Jo. dicit absolui. Quarto certum est quod absolutio debitoris prodest fideiussores. ff. de iureiur. l. si. ad fi. de pac. heredi. §. si. sic et in proposito hinc dici posset aliud in contractibus vbi discernitur principale ab accessorio et vbi vno solvente liberatur alter. ff. de eo per quem fac. est. l. i. §. si plures de codi. fur. si pro fure. §. furti. aliud in mere penalibus vbi vterque principalis delinquens et vbi vno solvente non liberatur alter. ff. ad. l. a. quil. Item mella. §. sed si plures. Quinto sicut confessio primi valeret contra eum que fatetur mandatarium quo ad presumptionem et indicium et de hoc. §. de confes. c. ij. C. de accu. l. si. fortius dicit illi prodesse defensio istius per quam patet vterque innocens: quod prioriores sumus ad absoluendum et quod pene mollit de. et quod sanctius etc. et quia fauores applicantur iura sunt nota. Sexto multum videtur facere. l. i. §. si. ff. de questio. vbi si per inquisitiones contra eos quos crimine confessus dixerat confisos apparet illum et per confessum innocetem id sibi prodest. Item faciunt. ff. de fur. si is qui §. et si tu ticius et l. si quis proferendus et ff. de iniur. Item apud §. si iurauerit. In contrarium certum est quod diuersitas causarum et personarum faciunt rem esse diuersam. ff. de excep. rei iudi. cum queritur. et

l. cum de hoc et est tex. eo. l. si cum vna. sed hic est vtrumque ergo defensio vnius alterum non releuat. hinc est quod faciens furtum ad mandatum alterius si deprehendit tenet furti manifesti. mandans vero non. ff. de fur. is qui opem et contra delinquentem iterum mandans et non mandatarium. ff. de eo per quem fac. est. l. i. in prin. et C. de fur. si quis seruo. hoc autem ideo quia cause sunt diuerse ex quibus mandans et mandatarium obligantur ergo concluditur ut. §. C. res inter alios acta etc. per totum: nam se paratorum non est eadem ratio. C. de dona. inter vi. et vxo. si maritus etiam si dicatur delictum fuisse. Secundo constat homicidium factum et probatum est mandasse Jo. sed si Jo. confessus fuisset se mandasse an. quod occideret absolute tene retur hinc non mandasset. ff. ad. l. a. quil. inde neratus ad fi. et de interro. ac. l. confessionibus. cum autem in criminibus confessionibus probationes coparentur. C. quorum appel. l. ij. et de pen. qui sententiam. concluditur quicquid sit de an. probationibus factis contra Jo. standum esse. Tertio sic. quantum facit absolutio tantum cum solutione condonatio. ff. de excep. rei iudi. si quis cum totum. §. plane et no. C. ad. l. fa. de pla. l. j. sed si ille an. condonatus fuisset ad penam hoc non iuuaret illum Jo. ut. §. dixi si ergo absolutio illius an. non liberat Jo. multo minus inducta pro illo an. ad ipsius defensionem per predictum. §. plane. Quarto cum testes producerent et iurauerint super defensione an. nec intenderent deponere super defensione Jo. ergo dictum eorum Jo. non iuuat quia nemo censendus est dicere quod mente non agitauit. ff. de supel. le. labeo. Idem si id dicere intenderent cum super eo deponerent non iurati. C. de testi. iurandū. §. de testi. c. de testibus. et quod ibi no. in. i. glo. Quinto hinc in absoluendo sit fauor tamen non minor in puniendis criminibus quod publicam utilitatem respicit. §. de sen. ex. ut fame cum concors. Sexto adducit ad hanc partem casus legis denunciaffe. §. querit. ff. de adul. vbi absolutio adultere non tollit crimine adulterij et tunc idem erat germen vtriusque ad idem. ff. de libe. ca. qui usufructus. §. si. vbi sibi eo matrem ancillam et filium seruum natum ex ea licet pronuncietur matrem liberam non per id filium pronuncietur liber facit. C. de libe. ca. l. aui paterni in fi. et l. si. alle. etiam quod no. C. ad. l. cor. de fal. l. i. vbi dicit glo. quod sententia lata per muliere accusata de partu supposito non prodest partui quod min⁹ adhuc de illo queratur an suppositus fuerit et tamen vtriusque questionis idem germen. Item pro hoc. C. quibus res iudi. si no. l. ij. ff. de ap. sententia de le. ij. cum filius. in pnci. ff. de inoffi. testa. l. circa et C. eo. ti. cu. duobus. et C. de fi. instru. l. ij. et §. de preben. dilecto in fi. et quod ibi no. Soluendo ipse R. tenet quod probatio an. quod ad sui defensionem occidit non releuat Jo. nam bona facientis non excusat maliciam mandatoris et hinc per. l. de iuris. om. iu. si quis id. §. sed alius. vbi de hoc no. et de eo per quem fac. est. l. i. §. r. n. nam voluntas et propositum etc. §. de sen. ex. cum voluntate Cum vero probauit an. se fuisse absentem si iudex testes illos pro veritate vtriusque inquisitionis comuniter contra vtrumque formate recepit quod potuit quia latissimum eius officium est. C. de iuris. om. iudi. l. i. C. de eden. is apud quem. tunc per quas probationes an. absoluit: absoluet et Jo. ff. de questio. l. i. §. si. facit de of. pnci. illicitas §. veritas. ibi ex fide etc. Si autem ad spalem defensionem tantum recepti sunt testes tunc Jo. non proderunt per iura huius partis. hoc saluo quod lucidiores probationes contra ipsum requiruntur de mandato propter presumptionem prouenientem ex absolute an. facit. §. de presump. quod veri simile. §. eo. li. de heredi. filij. et facit quod not. C. de fal. l. i. de fide instru. l. ij. Ex titulo autem super defensione formato scribi poterit an defensio contingat illum Joan. quia si generalis fuit titulus erunt etiam generalia que sequuntur. ff. de iur. et fac. igno. l. penul. §. fin. Item si alias hoc ex actis precedentibus vel sequentibus constare potest ff. de testa. heredes. §. si quid. ff. de leg. i. si seruus plurium. §. si. C. de testa. non codicillu et quod no. C. de epi. audi. l. episcopale. dicit autem quod si per modum accusationis negocium processisset non haberet locum predicta distinctio vtrum communiter et c. cum acta habita iunter accusatores et accusatum quantum cum quod

cūq; generalia nō transcendāt personas ipsorum. ff. de pub. iudi. inter accusatorem de arbi. si cum dies. §. plenum.

Ratum quis ix. non est gestū. Que rit hic By. an heres

possit habere ratum qđ factum est nomine dñi cui: qđ non possit videtur per hęc regulam atten ta veritate cum sit alia psona. inducit et. ff. de bo. pos. l. iij. §. acquirere in fi. §. r. ff. rem. ra. hab. si is cui r. l. bonozuz per qđ p3 qđ bona fide petitam bonozū possessionem nomine defun cti heres ratam habere non potest. ¶ In contrarium facit si ponderetur fictio qđ eadez psona censetur heres cum dñi functo. ff. de vsuc. l. heres. r. in aut. i. ius iurā. qđ a mozi. in pn. ¶ Item videtur expressuz quod possit. ff. rem. ra. ha. si sine. §. si pcurator soluit qđ si queratur de eo iure quod etiā nō agniz transmittit ad heredes pōt ratum habere. vt in. §. si pcurator alias nō pōt vt i pmiis iuribus. ¶ Querit idē de succes sore prelati an possit ratum habere qđ gestū est nomine pre decessoris distinguit an sit gestum cōtemplatione persone an ecclesie. pmo casu nō pōt habere ratum per verba bu ius regule r. sisia nisi eo casu quo ecclesia p̄lato succederet qđ tunc seruaretur qđ dixi pmo in herede. secūdo casu po test cū doret ecclesia que non mozi. xij. q. ij. liberti. §. e. l. de rescrip. si gratiose. ¶ Idem qđ dubitatur cū p̄sumēdū sit cō templatione ecclesie gestum r. solum infertum prelati mini sterium. ff. de an. le. l. annua. §. vlt. de cōdi. r. demō. l. fi. ¶ Item quia quesita per prelatum indubio queruntur ecclesie in autē. de eccle. ti. §. inter dicimus. ¶ Glo. i. pmo ponit exē pla. secūdo allegat quinq; iura in cōtrarium. r. pmo pōt tres solutiones quarum prima reprobat r. demū soluit. ter tio signat cōtrarium de vna lege r. soluit in fi. remittit.

¶ In prima glo. ibi. l. vlt. incipit si filius r. loquitur de cre dito quod recepit filius. citra patris iussum mandatum vel voluntatem r. postea pater ratum habuit r. ibi. l. i. in fa torem parentū inductum est macedonianū. ¶ In. i. glo. ibi qđitates peculij. de hoc satis hic per By. per te videas qui etiam ponit exemplū de. l. si seruus. ff. de p̄ca. vbi filius meo suo nomine rogauit rem p̄caria ratū habendo non plus te neoz qđ prius. l. de peculio. opponit contra hęc exempla de. l. ff. quod cum eo qui in ali. po. l. i. §. si ratū r. de in re v̄lo. l. i. §. quod seruus r. l. si res. §. pe. vbi pater vel dominus ratū ha bens cōtractum celebratum a filio vel seruo obligatur in so lidum non peculiotenus tantū r. ponit r. impugnat solutio nē finaliter distinguēs qđ aut ratū habet vt pater aut vt ali aut dubitat. pmo cau tenet vt in cōtrariis. i. scđo nil operg tur ratibabitio vt. ff. quod cū eo q in ali. po. l. ij. §. vlt. ¶ Idem in tertio per. §. si ego r. per. l. si seruus. sic alibi distinguitur an tanqđ pater an tanqđ alius. ff. de adop. si pater. §. qui duos. vbi cit et qđ ad predictā distinctionem firmandaz bene facit. ff. solu. ma. si vero. §. ¶ Item quicqđ r. de castren. pe. l. in heredi tate in p̄n. r. ibi soluitur duplicif. de quattuor modis qbus negotiorū gestozibus actio p̄petit r. no. ff. de ne. ge. si pupilli. §. qđ ergo. vide libellos in spe. de iudi. §. ij. §. ex predictis. r. vide quod dixi supra in regula ratibabitioem.

Hic regule conueniunt quattuor qđ stiones in qbus omiffia

allegationib; remissiones dabo r. solutiones po nā. Est aut p̄ria venerialis. xl. scđa ē venerialis. xliij. tertiā do. Ja. ca. bofi. q̄ta domini Stephani poloni. P̄ria. l. ve neralis querebat an si duo ex tribus delegatis datis simpli citer tertio irregisito sniam ferant an valeat snia tertio ratū habente. Venerialis v̄o scđa qđ ēt Dama. p̄ria in R̄ica de cō sue. pp. dec. ad nostrā. querebat de snia excoicationis lata in bofi. clericum p ep̄m mutif. an per ep̄z bofi. possit haberi ra ta ita qđ valeat. Tertia Jacobi querebat an si religiosus ele ctus sine licentia superioris p̄sensit r. postea administravit demū prelatu suus licentia sibi dedit vel factum ratum ha buit an ille possit prelatu r. tenere. r. hec hodie expedita p dec. si religiosus. l. r̄n. in fi. q. r. talis cōsensus nō tenet r. electio

ipso iure irrita ē. Quarta domini Stephani querebat d du obus cōpromissarijs. quozū vnus altero absente eligit illuz in quē certum erat absentē cōsensurū si p̄sens fuisse. qui etiam postea consensit vel ratum habuit querebat an vale ret electio. forte questio incaute formabatur dicēdo qđ cer tum erat. cū. n. fm Boctiū cor hominis sit mobilis oī mo bili. r. fm Tuliū tuscul. p̄ria. nulla celeritas ē que possit cū animi celeritate contendere. r. hēt scripsi de sponsa. tua nos super. i. gl. potius ergo verbo similitudinis qđ certitudinis videbatur vtendum. omnes istarum questionum allegatio nes omitto. sed vltra no. hic r. in regula ratibabitioem. r. in regula non firmatur remitto de omnibus r. potissime de p̄l ma r. secūda. ix. q. i. c. i. vbi satis r. de his que fi. a p̄ela. cum nos. r. i spe. de cita. §. iam de citatiōe ver. hoc autē r. ver. seq. r. de sen. p̄ola. §. sequitur ver. quid si multa r. de arbitro. §. si. r. ver. sed pone lata. vbi de arbitro absente q ratificat idē tractatur: sed p̄cipaliter ad ea que plene scripsi post Inno. r. Bocti. de offi. dele. prudentiam super fi. ij. glo. vbi inueni es plene materiam r. responsum ad omnia contraria. r. vide etiam quod post Inno. r. Lōpo. scripsi de consue. cum con suetudinis post p̄n. ne tamen predictozū solutiones desint sciendum qđ Bar. simpliciter dixit in prima: sententiam que nulla fuit ratibabitio confirmari non posse.

¶ Idem tenuit de secūda de qua tamen plus instans di cebat Tan. sibi respōdiffe qđ si lata fuisse sententia nomine bofi. ep̄i: ip̄e bofi. episcopus poterat eam ratam h̄re alias si facit hec regula. sed sibi r. Dama. hoc non placet cum excoi catio pure lata aut statim ligat aut statim est nulla cuz suā exe cutionem secum trahat. de ap. pastoralis ad. c. in p̄ntis. ij. q. i. r. ij. q. vj. h quippe. respōdent sp̄ale in papa. Ad. l. iij. fal sus. ff. r. ra. ba. respondēt qđ sententia cum falso procura tore lata tenet quo ad illū. ff. de re iudi. l. iij. sed non quo ad dominum nisi ratum habeat quod potest vt ibi.

¶ Ad tertiam respōdebat Jaco. qđ cōsensus vel ratibabi tio superueniens non iuuabat electum qa quod nullum fu it ratificari non potuit de elec. auditio. r. h potissime in electi onibus vbi spectatur initium vt ibi r. eodem titu. vudum.

¶ Ad contrariū respondebat illa loqui i bis que a p̄n. te nebant licet effectum plenum non haberent.

¶ Ad quartum respondebat Stephanus electionem ab vno factam nō valuisse quia cuz potestas duobus traditur: vnus alteri committere non potest. ergo nec ratum habere. ratio quia industrie persone commissum est. de offi. deleg. qm̄. vnde cum ipsius p̄sentia desideretur per ratibabitio nem explicari nō pōt. insti. de auc. tu. §. tutor. ad hanc vlti mā facit qđ quā posui. §. eo. in toto. de his omnibus iforma beris in remissionibus quas supra dedi.

Regule iuris ciuilibus huius littere. R. sunt he.

Regula est que rē que est breuiter enarrat non vt ex re gula ius sumatur. sed ex iure quod est regula fiat. per regu lam ergo breuis rerum narratio traditur. r. vt ait Sabinus quasi cause coniunctio est que simul cum in aliquo vitata est perdit officium suum.

Es iudicata pro veritate accipitur.

Lienti xvij. Consentienti. By. ad

questionem de compromittē te in arbitratorem q tunc sub pena promisit non petere reduci ad arbitrium boni viri an si postea iniue sit contra eum pronunciatū possit id petere sine pena. inducit generalitatem huius regu le r. l. nemo. ff. eodem titu. ad partem illā qđ non possit indu cit etiam leges. ff. de pac. iuris gentium. §. sed r. si quis r. l. si vnus. §. si illud. vbi valet pactum quod non ageretur de posi ti l; inducat tacitam remissionem futuri doli. ¶ In p̄riu in ducit quia pacta quozum p̄tectu qđ in uitatur ad peccādū nō tenēt. ff. de pac. do. l. conuenire r. l. p̄pōiūs. r. de v̄boz obligatione. l. si plagij. sed istō est tale ergo r. c. ¶ Itz talia